

Locuinti'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a tragatorului (Lé-
vésztona), Nr. 8.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articolii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune

Pre trei lune . . . 3 fl. v.

Pre siese lune . . . 6 „ „

Pre anulu intregu . . . 12 „ „

Pentru Romanii:

prea. intregu 30 Fr. = 30 Lei u

„ 6 lune 16 „ = 16 „ „

„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a tim

brale pentru fiecare-care publica-

tiune separat. In loculu deschian

20 cr. de linia.

Unu esemplariu costa 10 cr.

Reflessiuni

la articolulu „Ce e de facutu” allu Dlui Iosifu Hossu,
consil. supr. la curtea de comptabilitate.

— — — Quaeenam ista jocandi
Saevitia?

Precum am dffesu la inchiarea articolului d'in Nr. 40. „Fed.” nu me indoiamu de felu că impulsulu la „activitate” provine de la guvern, remaneá dara cá se afiu dovedile. Le am cercatu si le am aflu. Contactulu mai de aproape cu activisti nu numai de cei mai pronuntiati, ci totodata de cei mai inteligenti, si in fine conversatiunea la 27. iuliu, 1871. avuta cu D. ministru-pres. contele Juliu Andrassy, mi-a dissipatu tota indoielea, m'a intaritu in convictiunea mea. — Plecandu spre Bucuresci, pentru cá se assistu la adunarea gener. a societatii acad. rom., am trecut prin Transsilvani'a si am assistatu la adunarea gener. a Asociatiunii rom. Transsilv. ce s'a tienutu in primele dílle (7.) alle lui augustu in Fagarasiu, cu scopu cá se recunoscá terrenulu si se afiu ce valoare se pote da miscamintelor improvisate cu usioretate si inscenate cu ostentatiune de factorii veduti. La Fagarasiu speramu a gasi nu numai spum'a ci si grossulu intelligentiei rom. d'in Transsilv., dar' d'in intemplanie cei adunati erau mai numai districtualii si cáti-va preacunoscuti activisti de la Brasieu. Am trasu informatiuni, am observatu situatiunea, dar' trebuie se marturisescu cá eu acolo, spre cea mai mare bucuria, n'am afluat neci pre semonii, neci pre adeptii activistiloru de la Brasieu, ba s'a potutu observá in siedintiele publice, cá manoperele celloru 5—7 brasioveni, cari tindeau a veri in sinulu asociatiunii liter. nu numai personalitati marsiave ci si calbedi'a activismului lor, au remasu cu totulu isolate, si tote incercarile si opiniile loru desavuate.

Am impartesttu punctele essentiali alle conversatiunii melle cu Ministr. pres. A. . . mai antáiu Dlui G. Baritiu, apoi DDloru Ionu Codru Dragusianu si Servianu Popoviciu si ni-am schimbatu ideile nostre a sup'ra momentoselor comunicate alle Dlui Ministru-pres. (In Nr. viit. se voru publicá intocmai). Scurtimea timpului si agendele membriloru Asociatiunii m'a impeditu d'a poté face impartesttri, precum doriamu, si altoru fruntasi d'in intelligenti'a rom. adunata la Fagarasiu. — Am plecatu la Brasieu. Aici am fostu suprinsu preaplacutu, vedendu cá activisti intru intiellessulu „inscenatoriloru” si allu faimosei „deputatiuni colindatorice” nu essistu. Brasiovenii tienu la interesele vitali alle natiunii rom., tienu la onorea ei si a loru propria, dovedita de atáte ori prin fapte maretie si durabili. — La Bucuresci, D. G. Baritiu, D. Iosifu Hodosiu (cui scrisesem de la Pest'a inca mai nainte de plecarea mea) si eu, avuramu dese convorbiri a sup'ra cestiunii ce ne intereseza atátu de multu. Impartesttrile erá (precum se va vedé) de natura a ne indemná cá se persistemu in passivitate. Incercarile inae-si, alle guvernului, d'a scote d'in passivitate pre romanii Transsilv. erau inca unu rezultat allu passivitatii, carea, díca cine ce va vré, genedia, si nu numai pre noi, ci si pre altii, si pre acesti-a mai multu decâtu pre noi.

Reintornandu-me, am afluat la Brasieu, cá insi-si inscenatorii activitatii se lapeda de ideea d'a fi activi intru intiellessulu guvernului si cá tienu si d'insii la autonomi'a tierrei lor. D. Manole Diamandi unulu, au protestatu innaltu, in acestu intiellessu, asemene D. Capitanu L. R. si altii. — De cetataniu rom. d'in Brasieu, nu e vorb'a, cá ce d'insii toti tienu la autonomi'a tierrei.

La Sabliu am afluat despre celle intemplete cu ocasiunea jubileului si m'am convinsu cá activistii guvernamentali sunt in minoritate disparitoria.

In 9—11 am fostu la Blasiu, unde chiaru atunci se tienuse conferintia pentru a se da respunsu la provocat. comitetului d'in Sabliu. Blasiulu, parintele pronuntiamentului, l'am afluat constante, perseverante pana in fine. — Tote cáte am vedutu

si auditu pre unde am trecut, me convinsera cá intelligenti'a rom. d'in Transsilv. persiste in passivitate, este resoluta a sustiné passivitatea, si daca pote fi vorba de activitate, acest'a se reduce la modulu cum se sustine cu mai multa vigore passivitatea, adeca: opiniunea publica este pentru „passivitate activa” pentu cá numai asié se pote apré. — Mai siguru totutu d'insii. — Si in Pest'a (in 22 oct.) am adatu activistii jubilandu: — pentru cá aspirantii, cari furnicau pre aici, li spuné totu ceea ce scieau cá li place. Am scrisu la Sabliu, nu pentru cá asiú fi credutu dora, cá lucrurile s'ar fi schimbatu in Transsilv., ci pentru cá comitetulu se scie ceea ce se vorbesce si face aici. De la unu amicu de principie am primitu atunci (31. oct.) epistol'a, ce se publica mai la valle si d'in care numai „conclusulu” comitetului se publicasse atunci in „Fed.” Am credutu cá este bine a da publicitatii acésta epistola pentru cá reversa lumina a sup'ra situatiunii si este necessariu a se cunoscé tote amenuntele, pentru cá stau in legatura cu celle ce voi spune la inchiarea acestui ciclu de articli.

„Adeverat'a stare a lucrului cu comitetulu nostru politicu este aceea care ti-am spus-o la intalnirea nostra in Sabliu si neci decum aceea ce spune D. H. . . carele se vede a-si fi trasu tota informatiunea sa d'intr'o corespundintia de Sabliu a lui „Pester Lloyd” scrisa de judanulu de aici Bekessy (Friedmann), éra-si forte reu informatu.” (D. H. si trasesse informatiunile d'in numeroase epistole ce primise de la una legiune de aspiranti la functiuni judecatoriesci, cari, fresce, se recumendau pre intrecute cá ageri si preadotati activisti, ba unu june advocatu D. Pr. . . avu cutediarea d'a afirmá Dlui H. . . aflandu-me si eu de facia, cá activistii ar' fi in majoritate, dar' la observarea mea, cá yanu d'in Transsilv. si cá trecendu prin mai multa locuri si vorbindu cu omeni de frunte, am afluat contrariulu, incepé a-si modificá assertiunea estu-modu: betranii, ce e dreptu, toti sunt passivisti, dar' junimea este activista. Adeca junii aspiranti la posturi, adausei eu si D. advocatiellu tacu. R.)

„Sé-mi concedi dara a repeti celle spuse. D. Protop. Metianu, venindu, cu ocasiunea jubileului Siagunianu de la Pest'a, se vede cu in structiuni de lastapanii nostri a vrutu sé intrebuintiedie ocasionea acelei adunari intru interesulu ideei de fraternisare, sé o exploatedie in folosulu asié díssiloru „activisti”, cá-ci in fapta ei, — dupa cum ai potutu esperi si Dta in calletori'a d'in urma — nu essistu intre romanii d'in Transsilvani'a. Ellu si-facusse calcululu asié: una adunare curatu ortodossa cum éra aceea, lipsita de agitatori essiti d'in scol'a Blasiulu (sic), a fara de aceea in loculu de resiedintia allu preagubernamentalulu S. . . n'ar poté a nu completá dovedile dílle de omagiu si reverintia si cu unu actu politicu dupa dorintia stapanului. S'a insiellatu inse preste acceptare si tocma prin acea conferintia d'in 4. sept. redicá forte multu valorea programulu de passivitate.”

„M. . . au convocatu deci o conforentia privata spre a se consultá in causele nostre politice-nationali. Propunerea lui inae, facta indata in cuventulu de deschidere, au fostu: cá acea conferintia, asié cum éra, sé dechiare anetema! passivitatii, si sé se pronuncie solennu pentru activitate, spre care scopu conferintia sé convoce inca d'in acea siedintia una adunare nationale, spunendu-se apriatu cá cu scopulu parairiei terrenului de passivitate si adoptarii politice de activitate guvernamentale. Ma D. M. . . in naivitatea sa merse pana a díca: cá sé se díca in harti'a convocatoria, cumcá numai acci-a sé venia la adunare, cari sunt pentru activitate! D. M. . . cu naiva diplomafia ni-au spus si tain'a cum intiellege dsa activitatea de inauguratu. Eca cum. „Sé luámu parte la alegerile viitorie pentru díet'a de Pest'a si sé staruimu cá deputatii nostri sé intre toti in clubulu Deakistiloru. — Punctum!”

„Acestu programu si scopu allu numitei conferintie confruntatu cu rezultatulu acesteia, ni dá doved'a cea mai puternica d'a judecá, daca conferintia aceea s'a compusu d'in activisti si daca fetulu ei, comitetulu nostru pote sé conste d'in activisti.”

„Se intiellege, cá D. M. au intempinatu oppositiune crancena in conferintia. Au fostu, ce e dreptu, si Mameluci, cari au vorbitu pentru ellu. Preste totu vorbitorii erau pucini la numeru, adunarea inae s'a pronuntiatu prin votulu ei, si stát'a e destullu. — Vorbitorii cei mai resoluti si mai

respicati pentru passivitate an fostu D. prot. Hanni'a si D. Vis., Romanu éra pentru activitate D. prot. Metianu si officialulu magistratiale d'in Sabliu, totodata archivariu asociatiunii D. Massimu (cellu mai cumplitu aspirante d'in cáti am potutu vedé, la oll'a cea cu carne a guvernului. R.) — Multi d'intre vorbitori, chiaru d'in grup'a activistiloru, d. e. D. Dr. Borci'a au vorbitu cu totu respectulu de conclusele

de la Mameluci si de la Metianu, si au spusu ca se dechiara dreptu recte pentru passivitate toti vorbitorii, a fara de Met. si Mass. au datu-o acestu-a d'in urma. Ellu avu adeca imprudentia d'a díca, cá conclusele de la Mercuri-a sunt: Copillaresci. Vorb'a acésta a fostu unu tetiune aruncatu in paie. — DD. Hanni'a, Macellariu, I. Popescu prof. sem., Vis. Romanu Trimbiasiu d'in Tergu-Muresiului si cáti altii toti s'a scolaru in capulu lui Mass. respingundu acea insulta si sustienédu prin acésta conclusele de la Mercuri-a. Estu-modu prospectele de reestre alle activistiloru se impucinau, in decursulu siedintiei, d'in ce in ce mai tare. — Motivulu principale cu care passivistii au supusu pre activisti, au fostu, cá acea adunare nu se pote recunoscá de competente a Iná vre una initiativa politica, pentru cá asup'ra schimbării conduitei politice a romaniloru Transsilv. numai una adunare nationale anume chiamata ar' poté sé se pronuncie. Este modu am venitu la propunerea, cá sé se alega unu comitetu de 7. inisi, etc. (precum se scie intre acesti 7 éra si 3. Dri activisti: Nemesiu, Borci'a, Racuciu luati anume pentru cá in comitetu sé fia representati si activistii.)”

„Ne-am miratu cu tote acestea si noi cetindu in „Nemere” si „Pesth. Loyd” cá la numit'a conferintia numai 2 inisi au fostu pentru passivitate. Lucrulu se splica asié. Slugile m. . . nepotendu essecutu ordenile stapanului si luandu pote simbria innainte au fostu siliti a luá refugiu la „minciuna.” Mediu loculu acestu-a li-au successu si d'in acea cauza, cá noi am privitu lucrulu de natura d'a nu se da publicitatii, precum adeca ni si fusasse vorb'a. ci luernu sé se publice mai tardu dupa adunarea respunsuriloru. Activistii inae au facutu tradarea formale publicandu in diuariulu magiaru „Nemere” mai antáiu harti'a comitetului nostru.”

„Daca inae-si adunarea d'in 4 sept. (1871.) a doveditu de ajunsu, cá elementulu activistu consta la noi numai d'in Mameluci, atunci vietia scurta a comitetului nostru „ad hoc” este pote cea mai rusnatoria desmintire a afirmatiuniloru Dlui H. . . si a asociatiiloru, in privintia a cellui comitetu si a dispusetiunii generali de adi a romaniloru d'in Transsilv.”

„In cea d'antáiu siedintia, acellu comitetu s'a constituitu alegundu presied. pre D. E. Macellariu, si notariu pre D. dr. Borci'a. S'a statoritu apoi principiile pentru conceptulu de provocare, si a-lu elaborá pana la siedintia viitoria, fu insarcinatu D. Borci'a. Inae Racuciu, unu activistu forte pronuniatu, propuse cá „si D. Vis. Rom. sé faca pana mane unu conceptu, cá sé avemu de unde alege.” A dou'a dí se tienu éra-si siedintia. Borci'a dá cetire conceptului de provocatiune si D. Vis. Rom. cetesce pre allu seu. D. Racuciu iea cuventulu si mai antáiu de toti propune inlaturarea conceptului facutu de D. Borci'a si primirea cellui facutu de D. Vis. Rom. Propunerea se accepta cu majoritate de 4 contra 1 votu, cá-ci D. Nemesiu nu votasse. Acum trebuie sé se scia si osebiea intre conceptulu Dlui Vis. Rom. si intre allu Dlui Borci'a. Acestu-a accentuá respicatu parasirea terrenului de passivitate, pre candu cellulaltu au fostu, precum se scie, scrisu in termini generali fára de neci una preocupatiune. Ecce dara, cá unde e la adeca neci activistii nu remanu „activisti.” D. Borci'a d'in] caus'a aceea s'a superatu si n'a vrutu sé subacria ellu harti'ele de provocatiune. Le au subscrisu inae unu altu activistu, D. Racuciu, pre candu allu treile activistu D. Nemesiu, prin abtinererea sa de la votu, au spriginutu reestrea passivistiloru . . . etc. (Celle lalte si anume rezultatulu finale allu comitetului, cetitorii „Federatiunei” le cunosc. Red.)

(Inchiarea va urmá.)

Ministrulu de interne emisse in 20. l. c., urmatori'a ordinatiune, privitoria la sustienerea ordinei cu ocasiunea miscárilor electorali:

1) Cu ocasiunea conturbării ordinei, ce s'ar escá d'in miscările electorale, organele chiamate pentru sustienerea ordinei sunt obligate a tinde fára amenare scutu partii amenintiate si a restabilí ordinea.

2) Totu acele organe sunt obligate a aretá in 24 ore la judecatori'a regesca respectiva, fára osebie de partida,

pre toti acei-a, cari la alegerea deputatiloru dietali aru impedeacă s'eu restringe pre colegii loru alegatori in exercerea libera a principiiloru loru, s'eu prin atacare factica s'eu prin amenintiare cu forti'a; precum si pre acei-a, cari peccatuescu s'eu agita contra securitatii individuale.

3) Acei primari comunali, cari in asta privintia nu si-aru impliní detorintia, s'eu aru fi partiali, vice-comitele si respective judele cercualu numai decatu s'e-i suspinda d'in officie si s'e incepa investigatiune contra loru.

4) Comitii supremi, judele regeseu supremu etc. voru grigi, cá acésta ordinatiune s'e se executa cu cea mai mare strictetia; contra aceloru officiali judecatoresci inse, cari in asta privintia ar' fi lenesi s'eu peccatosi, s'e se incepa numai decatu investigatiune si s'e se suspinda d'in officie.

Comitatulu Satu-Mare, 20. aprile, 1872.

Unu „s'e luamu aminte“ cátra Sinodulu prov. de Alb'a-Iuli'a.

Cetindu in Numerulu 37. „Feder.“ cá Pr. SS. Metropolitulu si Archi-Episcopulu Dr. Ioanu Vancea s'a decisu a pasí in urmele maritiloru sei antecessori, convocandu Sinodulu provincialu nra dominie. Temei la Blasiu, nemistificat'a fontana a romanismulu; éra de alta parte otiindu, ca la acellu Sinodu e chiamatu si egumenulu monastirei Bicsadului, prin urmare s'ar poté ventillá si caus'a monastireloru d'in provinci'a romana; de-si Pr. SS. metropolitulu, cá fostu episcopu gherlanu, are deplina cunoscintia despre sistem'a si persoanele, prin cari ad lubitum si grati'a provincialiloru rusesci si teutoni se profanedia, voiam s'e dícu guvernedia acésta monastire bicsadana; — cá unulu, carele potu avé si mai deplina esperintia despre injuriile si vessatiunile, caroru-a sunt espusi membrii romani in acea provincia, cugetu cá nu mi se va luá in nume de reu, daca cu acésta ocaziune voru face putiena lumina preste monastirea Bicsadului si membrii romani d'in ordinea religioasa a Marelui Vasiliu.

Monasteri'a Bicsadului e asediata in Tier'a-Oasiului, tienstu curatu romanescu.

Acésta monasteria are posesiune preste 400. jugere de parentu, vinee frumoase, gradine estinse, si cellu putienu — d'in liturgie, serindarie, fondatiuni — venitu anualu 2000 fl. v. a.

Acésta posesiune e donatiune curatu romanescu, facuta de credinciosii Bicsadani si cáti-va Trijani; intru a caroru-otare, cá anim'a in corpu, e asediata acésta monastire.

Venitulu amintitu anualu isvorese éra-si numai si numai d'in sudorea romaniloru, cá-ci putienii rusi, teutoni, cari se abatu candu si candu la acésta monasteria, nu au natur'a, cá s'e darulesca, ci cá s'e cersiesca elemosina.

Cu tote aceste, D. Redactoru! in acésta monastire cárti rituale, octoicu, mineu, etc., romanesci nu vei aflá; tote romanu nu s'a amintitu neci odinora.

Aici pote veti veni la prepusulu, cá si cum ordulu a cestu-a nu a dispusu cu romani cualificati! tocma d'in contra; — acestu ordu neci una-data nu a numeratu mai putieni membri romani, decatu 6—8. — Cátu despre cualificatiune s'eu moralitate, de cum-va sortea i nasceá prin Gallici'a si Verhovina, atunci la tota intemplanca toti erau egumeni si provinciali; inse assiom'a ordulu acestu-a a fostu, este si va fi, cá „slavulu s'e manedie sbiciulu, éra Romanulu s'e suporté jugulu,“ si pentru aceea nu a reesitu neci una-data egumenu romanu.

Daca nu-mi credi, D. Redactoru! pottimu la esemple. In monasteri'a bicsadana si adi viédia unu venerandu parinte romanu, care, pentru innascut'a-i pietate, adevrata moralitate, si essactitatea sa in agendele salle oficiose a meritatu stim'a si reverintia poporului, potu díce a Comitatalulu intregu; — fara alu carui serviciu, liturgie etc., venitulu mai susu desemnatu ar' scadá la una cifra neinsemnata; — acestu incaruntitu romanu in restempu de 40 ani nu a fostu gradatu neci baremu la oficiulu de Vicariatu, ci pána candu nisce inepti, betivi si nemorali rusi si teutoni se inbuibedia in venitulu monastirei; pána candu, néscie parveniti de cucuveici spendedia pre scopuri, cari profanedia ordulu, palmuescu moral'a cristiana si demoralisedia bietulu poporu romanu, (se pote vedé archivulu diecesei gherlane cu Zelny si Bihary), — acestu bietu Caraiianu recitedia la ore, celebradia liturgie, si resp'at's i este cá amb'la mai descultiu cá unu sclavu, petecosu cá vai de ellu, pentru ce-va vesmentariu s'eu caputare si de 10 ori e silitu s'e cera grat'a egumenulu seu.

D'in contra, toti egumenii, precum si cellu de facia, chiamatu la Sinodulu provincialu, de-si nu au altu oficiu, de cátu s'e cetesca politica mag'ara si s'e fia inimicii cei mai astuti ai romanismulu, — inaintea loru romanulu nu are altu nume s'eu epítete, decatu hotiu, stupidu, demnu de furci, de-si nu sunt chiamati spre altu-ce, decatu a manca si bé bine, cátu si candu li doresce stomaculu — a spesá framosulu venitu alu monastirei in caleterie la ori ce feliu de adunari, numai fia acelle contrarie romanismulu; — dícu, acesti Egumeni rusiaci si teutoni pre contra si sudorea bietulu romanu ducu una rolla aristocratica; ba in ingamfarea loru ajunsera acolo, de Cuvios'a sa Iacintu Beniaminu s'a fotografatu cu cruce la peptu?! — Si pentru ce nu? candu branz'a nu costa bani, candu sciu, cá corbu la corbu nu scote ochii, si candu sunt asigurati, cá membrii romani, sunt osenditi la tacere mormentale prin obedientia orba, éra guvernulu diecesanu nu se folosesce de dreptulu seu, a supraveghia starea si moralitatea claustrulu prin cutare organu oficiale.

Pre langa amintitulu membru, in acestu ordu mai sunt cincini romani, d'intre cari Isaia Iorvay e singur'a capacitate a ordulu intregu; insi-si rusiacii recunosc prevalentia cualificatiunii romaniloru, inse pentru aceea ve potu asicúra, D. Redactoru, cá Egumenu (de provincialu neci cá amintescu) nu va ajunge neci unulu in veci; pentru-cá, dupa regulele ordulu, tote oficiele se implu prin maiortiatea voturiloru; siese romani facia cu 30 rusiaci, cari nu au altu semtiu mai desvoltatu in animele loru decatu ura neimpacata contra romanismulu, nu potu ajunge la maiortiate de voturi in veci, prin urmare monastirea Bicsadului, donatiunile si darurile romaniloru voru fi totu titi'a de suptu in gurele díllei voru fi totu batu-jocur'a strainiloru pána candu acésta monastire dismembrandu-se de cea rusesca, se va infintia alta Provincia romana pentru tote claustrele esistende, cu acea conditiune expresa inse, cá la monastirea Bicsadului s'e se infintiedie una scola normale cu duoi professori religiosi.

Am spusu, pentru cá cei chiamati la acellu sinodu provincialu s'e nu aiba mantuintia inaintea posteritatii cá nu au cunoscutu reulu.

Diabolus Rotae.

D'in cottulu Alb'a-Inferiora.

De-si cam tardiu, cá totu de-a-una pana acum, romamea d'in marele principatu alu Ardélului éra-si incepe a se miscá, a dá semne de vietia; nu pricepu sub aceste miscári meteoricele svercolári ale unoru asié numiti „activisti“, cá-ci principulu acestoru-a n'a datu de resunetu in neci una parte a Transilvaniei, si mai departe de leganulu seu neci n'a mersu, e invederatu dara, cá activitatea proiectata de unii romani d'in Sabiu si Brasieu, nu convine cu ide'a si priceperea, ce o au toti cei-a-lalti romani ardeleni despre activitatea romana; — ci pricepu acele semne de miscári, cari s'au inceputu asta-di intru statorirea programulu nationalu romanu pentru viitoriu, si acésta, parte prin adunári locale, cercuale, etc. cá la Fagarasiu, Clusiu, Alb'a-Iuli'a, etc. parte prin pronunsiári publice in diuaristica.

Una astfelu de miscare a braviloru romani de sub mური cetátii lui Iuliu, d'in Alb'a-Iuli'a, voiú s'e aducu la conoscentia on. lectori.

Alb'a-Iuli'a, orasiu vechiu, resiedinti'a principiloru, episcopiloru si regiloru, de la fundarea ei totu cu guvernulu tiencea si a tienstu pána la annulu mantuirei in care respíramu. Asta-di inse, s'a spartu jocari'a. Poporatiunea s'a desceptatu, sentiulu de dreptate si libertate si principulu progressarei a incinsu anim'a, a petrunsu sufletulu locuitoriloru. Crancenii luptatori va s'e tramita contra guvernulu actuale acestu orasiu, odinora celu mai guvernamentalu, celu mai popescu.

Anume apropiandu-se nou'a constituire a magistratulu si altoru officie orasienesci, locuitorii au tienstu consultári preliminarie si s'a attestatu, spre mirarea lumii, cá parte cea mai mare a deachistoru de odinora, s'a facutu ultra tiszaista.

Romanii, mai multu cá diumetatea locuitoriloru, sub conducerea bravei inteligentie, a nume a braviloru adv. C. esieru si Barbu, a protop. Turdosianu si Elechesiu si a mai multoru civi romani zelosi si invapaiati de sant'a cau a a romanismulu, s'au adunatu in beseric'a romana gr. or. si s'au consultatu despre actiunile si tienstu loru facia cu organisarea officieloru opidane si a tienstu loru politice facia de diet'a pestana.

S'a decisu a pactá cu parti'da opositionala, intre marginile sustinerei onorei si demnitatii nationali, a dreptatii si egalei indreptat'ri. Si oppositiunea, pre bine sciindu cá numai prin spriginirea romaniloru numeroai pote ajunge tranlirea privilegiatiloru si inganfatiloru deachisti de pána acum, cu bucuria va intinde romaniloru man'a fraterna si va nesuf spre indestulirea si multumirea pretensiuniloru juste si legale ale loru.

Salutamu acésta posimo de dreptate, de-si ungurii aru fi trebuitu s'e dovedesca acésta mai de multu; pre romani inse i conjurámu s'e fia attentí, precauti si pregatiti la ori ce invertire a evenimenteloru, cá-ci — precum ne-a invetiatu esperintia — tote potu fi inca numai vorbe gole, amagire s'eu chiaru insielare, numai fapte implinite sunt indestultorie, sunt attestate valide. De si-voru tienst ungurii cuventulu datu si dupa reportarea victoriei, atunci apoi in credere reciproca, fia resp'at'a, fia basea, pre care s'e se intemeeze bunastarea, s'e se assecure interesele fia carei natiuni si a membriloru ei singurateci. Asié s'e fia!

Cá in treacatu fia amintitu, cá famosulu fostu prota gr.

IGIEN'A DINTILORU

Igien'a dintiloru.

(Fine.)*

In gaunositatile dintiloru cariosi se gasescu de multe ori vegetatiuni (protococi) si animale (infusorie) d'in cele mai mice, cari nu se potu vedé de cátu cu microscopulu. Sunt mai multi ani de candu acesti organismi au fostu priviti cá cauza a cariei dintiloru, asta-di inse scim'u, cá presentia loru in cavitata dintelui cariosu, este accidentalá, cá germenii loru sunt transportati intr'ins'a prin aerulu atmosfericu, si se immultiescu acolo, cá inse adevrat'a causa a cariarii dintiloru este actiunea chemica a acidelor. In casuri rare ea se nasce si d'in cause interiore, d'in morbi generali ai organismulu, si acésta este cari'a adevrata dupa intiesulu scientificu alu cuventulu, care insemnéza o lesiune a tiesaturei oselor provocata totu prin cause interiore, prin morbi constitutionali.

Cari'a dintiloru reclama de la inceputulu ei unu tratamentu scrupulosu. Cauta s'e nu s'e neglige punctele cele mice negre cari aparú pre suprafaci'a d'inteloi, s'e se cera de timpuriu intervenirea artei, cá-ci prin curatirea partii afectate cu pil'a, intr'unu modu cá s'e devina éra neteda, pentru cá s'e nu inlesnéscá depunerea ulterioara intr'ins'a a alimentelor, se mai conserva unu dinte cu cari'a inceputa pentru multi ani. Daca destructiunea este mai inaintata, in cátu dinte a devenitu gaunosu, atunci trebuie s'e se curetie bine cavitata, si s'e se imple cu unu corpu impermeabilu pentru aeru si pentru apa, pentru cá s'e se curme descompositiunea ulterioara a dintelui, si s'e se apere nervii lui in contra contactulu aerulu si alu liquidelor cari producú

* Vedi Nr. trecutu alu „Feder.“

doreri. Acésta operatiune se numesce si asta-di plumbuirea dintiloru, d'in cauza cá s'a intrebuintiatu mai inainte plumbulu pentru implerea cavitatiloru produse prin caria; in urma dentistii s'au servitu pentru acestu scopu de o amestecatura de cadmiu cu argintu viu. Plumbulu si argintulu viu fiindu corpuri toxice (otravitore), cari cu timpulu se solvu in liquidele gurei, au fostu succesivu inlocuite prin compositiuni insolubili de mercuriu cu zincu, staniu, si alte metale, apoi prin guta-percha, si in fine prin aur. Aurulu este materialulu celu mai aptu pentru implerea dintiloru gaunosu, cá-ci elu nu se solva si nu se alteréza prin contactulu cu alimentele, beuturile si saliv'a.

Cari'a dintiloru de lapte (a dintiloru provisoriu supusi la schimbare) reclama acelu-a si tratamentu scrupulosu cá cari'a dintiloru permanenti, scot'are app'ata a unui dinte de lapte opresce de multe ori desvoltarea regulata a successorulu seu definitivu, si in interesulu dintiloru permanenti cauta s'e conservámu pre cei supusi la schimbare pána la terminulu loru naturalu. Dintii de lapte negligati se inlocuescu ordinarmente ér' priu dinti defectuosi, si acelu-a care nu s'a deprinsu d'in copilaria cu cultivarea dintiloru provisorii, cu curatirea gurei, nu va ingrigi nici de dintii lui definitivi, si nici in etatea barbatéscá nu va mantiené gur'a in starea curata ceruta de igien'a dintiloru.

Unu remediu eficace in contra odorei fetide a dintiloru cariosi este spalarea gurei cu o solutiune de hypermanganatu de potassa (cáli hypermanganicu); s'e se faca la farmacie o solutiune concentrata a acelei sari, parte de hypermanganatu de potassa la 8 pána la 10 parti apa destilata, s'e se conserve, intr'o sticlutia bine astupata, si d'in acésta solutiune, care cauta s'e aiba o colore frumoasa violeta, s'e se pice 5 pána la 10 picature intr'unu micu pacharu cu 1/2 litra de apa caldica, si s'e se clatésca gur'a de 3 s'eu de 3 ori pre dí cu dins'a si apoi cu apa curata.

Ideea, cá fumarea de tutunu ar' fi vatematoria dinti-

loru este eronata. Fumulu tutunulu pote dá dintiloru unu coloritu galbenu ori brunu, elu nu pote inse atacá structur'a dintelui, d'in cauza cá nu contine nici unu acidu capabilu de a descompune smaltulu s'eu osulu dintelui, d'in contra contine unu alcali forte, amoniacu, care neutraliséza acidele destructive.

Dintii multoru omeni sunt acoperiti de nisce concretiuni de colore verdiuia, galburia, ori bruna, compusa de saruri calceare alcaline (fosfatu si carbonatu de calce), cari au fostu precipitate d'in saliv'a si d'in mucii gurei descompusi prin actiunea alimentelor acide, si cari amestecandu-se cu diferite materie organice, specialmente cu celule epiteliali (celulele cari captusiescu suprafaci'a interiora a gurei), cu infusorie si cu vegetatiuni microscopice, (bureti infnamente mici) se depune pre suprafaci'a dintiloru si i imbraca cu unu stratu petrosu. Aceste concretiuni prin presiunea asup'a gingieloru slabescú positiunea solida a dintelui, prin suprafaci'a inequala inlesnescú depunerea particeleloru d'in alimente, in escavatuniile loru, descompositiunea aceloru alimente, nascerea de acide si immultirea infusoriiloru si sampinonoloru; fermentatiunea partii organice a concretiuniloru depuse pre dinti causéza o odore fetida. Asemenea dintii se desfacu cu incetulu de legaturele loru, se clatina si cadu in fine d'in cut'a loru. Prin curatirea sistematica a gurei si a dintiloru preintempanámu nascerea acestoru concretiuni, o data formate ele reclama unu tratamentu specialu, anume departarea prin midiloe mecanice; tote cercárele de a disolvá concretiunile prin agenti chemici sunt periculose, chirurgi'a dentistica moderna dispune de instrumente sigure pentru curatirea dintiloru concretiunii fára a se atacá smaltulu loru.

Cultivarea igienica a dintiloru si gingieloru reclama departarea sistematica a diferiteloru necuratiei prin midiloe mecanice si prin agenti chemici, anume prin scobitori de dinti, perie, pulveri, ape de gura, sapunu.

Praga, 23. aprilie. Cehii voru participa la sedinta prima a dietei, inse protestandu se voru departa in modu demonstrativu.

Toulon, 23. aprilie. Marina papale a incetatu d'a mai esiste.

Vashingtonu, 23 aprilie. Diariile pretindu ca guvernulu se renuncio la daunele idirecte, cari sunt condamnate de natuine si se potu sustiene numai prin pudore falsa.

Praga, 24. aprilie. Asta-di se deschise diet'a, deputatii cehi nu s'au presintatu; maresialulu tierrei, principele Auersperg, accentua in discursulu de deschidere, pronunsiatu in limb'a nemtiesca si boema, important'a missiune a dietei, d'a innaltia stindardulu legalitatii, a restabil' pacea cu imperiulu si a eschide sterilitatea de pana acuma a desbateriloru dietali.

Parisu, 24. aprilie. Goulard e numitu ministru de financoe, Teiszercz de Bord ministru de comerciul si Barodet primariu in Lionu.

Viena, 24. aprilie. D'in Madridu se telegrafeza diariulu "Tagespresse" despre una crisa ministeriale; generalulu Zabala ar' fi dechiaratu francu regelui, ca situatiunea presinte recere imperativu presint'a lui Sagasta in fruntea cortesiloru, si nu atata in a consiliulu ministerialu.

Madridu, 24. aprilie. Cortesii se deschisera asta-di prin unu discursu de tronul alu regelui, care accentua bunele reporte cu poterile straine si spera ca catu mai curundu se va esopera una intelegere cu scaunulu papalu. In discursulu de tronul regele multumescce armatei, marinei, vo luntariloru si gardei cetatienesci pentru serviciile offerite, accentua ca va procede fara crutiare contra conturbatoriloru pacii si ordinei, si dechiar ca nu si va paras' nici una data postulu si nu si va uit'a de detorintiele sale.

Madridu, 24. aprilie. Scirile officiali comunica, ca rescol'a si-perde d'in terrenu, nescce bande fure imprasciate; tote fugu d'inaintea trupeloru persecutorie. Provinciele Navara, Lerid'a si Biscail'a s'au pus sub asediulu.

Parisu, 24. aprilie. Adunarea nationala accepta proiectulu de lege privitoriu la infintierea unui juriu specialu pentru delictela de pressa, precum si proiectulu de lege despre restituirea bunuriloru principiloru Orleansi.

Viena, 25. aprilie. D'in Londra se telegrafeza diariulu "Noua pressa libera": "Unu telegramu d'in Havann'a comunica d'in Messicu cu datulu 23. l. c. Truppele guvernamentali au reocupatu cetatea Zavateze, Maza'anulu se afla inca in posesiunea insurgentiloru; la Ladun'a s'au adunatu masse insemnate de insurgenti.

Bursa de Viena de la 24. aprilie, 1872.

Table with 4 columns: Item, Price, Item, Price. Includes 5% metall, Imprum. nat., Sorti d'in 1860, Act. de banca, Act. inst. cred., Londra, Argintu, Galbenu, Napoleond'or.

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU.

Sifilitic'a si impotent'a, fia vechie seu de curundu nascute,

se voru trata dupa metodulu homeopaticu de Dr. I. Ernst, Pest'a, strad'a idoliloru nr. 6., etagiulu II., usi'a ur. 15., de la 2-5 ore dupa media-di.

Aceste morburu se trateza a dese ori i modulu celu mai usioru cu dose mari de iodu si argintu viu, si acest'a se face numai spre ajungerea unui resultatu momentanu. Pacientii vindecati in modulu acestu-a voru cade mai curundu seu mai tardiu in morburile cele mai infricosiate, incatu inca in aducele betranetie voru ave, dorere, a suferi greu de consecintiele acestei tratari usiore si superficiale. Scutu contra acestoru feliu de periculu ofera metodulu de tratare homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu numai ca vindeca dorerile cele mai invecitate, ci efectulu lui este asi de binefacatoriu, incatu nu lasa nice cea mai mica temere de urmari rele. Diet'a ce se va prescrie este simpla si usioru de ttenutu.

(1-12)

Advertisement for A. Friedmann, Vienn'a, Praterstrasse, 26. Features an illustration of an umbrella and lists various goods like umbrellas, pens, and stationery with prices.

Singurul deposit de inventiuni noue in Austria.

Large advertisement for inventions in Austria, listing various products like watches, pens, and mechanical devices with detailed descriptions and prices.

Admonitiune. De-ora-ce nunitii articli se si falsifica, atragu atentiunea onorab. publicu, ca numai in depositulu subscrisului se potu afla curati. List'a pretiuriloru totoruru objectelor, ce se afla in depositu, se da gratis.

A. FRIEDMANN in Viena, Praterstrasse Nr. 26.

(13-14)